

Brusel 7. července 2023
(OR. en)

Interinstitucionální spis:
2023/0211(COD)

11604/23
ADD 2

EF 230
ECOFIN 756
UEM 231
CONSUM 268
CODEC 1322

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	29. června 2023
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	SWD(2023) 234 final
Předmět:	PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ Průvodní dokument k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení digitálního eura a návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o poskytování služeb v digitálních eurech poskytovateli platebních služeb zřízenými podle práva členských států, jejichž měnou není euro, a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1230 a návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o postavení eurobankovek a euromincí jako zákonného platidla

Delegace naleznou v příloze dokument SWD(2023) 234 final.

Příloha: SWD(2023) 234 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 28.6.2023
SWD(2023) 234 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ

Průvodní dokument k

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady

o zavedení digitálního eura

a

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady

o poskytování služeb v digitálních eurech poskytovateli platebních služeb zřízenými podle práva členských států, jejichž měnou není euro, a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1230

a

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady

o postavení eurobankovek a euromincí jako zákonného platidla

{COM(2023) 364 final} - {COM(2023) 368 final} - {COM(2023) 369 final} -
{SEC(2023) 257 final} - {SWD(2023) 233 final}

Potřeba opatření

Digitalizace a nové technologie stále více ovlivňují život Evropanů a evropské hospodářství a tento trend se odráží i v oblasti plateb. Hotovost je zatím jedinou formou peněz centrální banky, která je veřejnosti k dispozici, avšak nelze ji používat v digitální sféře. To znamená, že lidé a podniky již nemají pro stále větší část plateb možnost zvolit peníze centrální banky. Kromě toho se lidé a podniky stále častěji přiklánějí k soukromým digitálním platebním prostředkům, a to i v situacích, kdy je možné používat hotovost. Neexistence retailové digitální měny centrální banky v eurozóně může postupně narušit měnovou suverenitu Eurosystemu. Neexistence široce dostupných a použitelných peněz centrální banky v digitálním věku by zároveň mohla snížit důvěru v soukromé peníze, které se opírají o směnitelnost na úrovni veřejných peněz centrální banky. Bezrizikovou digitální měnu centrální banky, která by podpořila průmysl 4.0 a web3, potřebuje i digitální ekonomika.

Možná řešení

Stávající nebo plánované veřejné iniciativy (např. okamžité platby) nebo soukromé iniciativy EU jsou založeny na používání soukromých forem peněz, a proto neřeší základní problém týkající se formy a dostupnosti peněz centrální banky. Naproti tomu lze tento problém řešit digitální verzí peněz centrální banky, tj. digitálním eurem, které bude k dispozici pro malé platby.

Nová forma peněz centrální banky, která bude široké veřejnosti k dispozici vedle eurobankovek a euromincí, bude zavedena a ve svých základních rysech upravena nařízením EU na základě článku 133 SFEU.

Tato analýza hodnotí dopad zavedení digitálního eura a regulace jeho klíčových prvků ve vztahu k obecnému cíli zajistit, aby peníze centrální banky vydávané Evropskou centrální bankou (ECB) mohly podporovat hospodářství EU v digitálním věku a zároveň byla zachována úloha hotovosti. Dále zohledňuje dva konkrétní cíle: 1) posílení měnového ukotvení eura v digitálním věku zajištěním, aby peníze centrální banky ve fyzické i budoucí digitální formě byly široce dostupné a přijímané uživateli v eurozóně a přizpůsobené jejich potřebám při současném zachování finanční stability, a 2) posílení otevřené strategické autonomie EU zvýšením konkurenceschopnosti eura vůči ostatním měnám, digitálním měnám centrálních bank třetích zemí a jiným soukromě vydávaným platebním prostředkům, které nejsou denominovány v eurech.

Digitální euro lze zavést několika způsoby. Navrhované možnosti zkoumají, jak by digitální euro mohlo být regulováno, aby bylo dosaženo politických cílů a zároveň došlo k vyvážení klíčových kompromisů: i) umožnit široké využití a zároveň zajistit spravedlivou hospodářskou soutěž se soukromými platebními řešeními, ii) chránit soukromí a zároveň zajistit sledovatelnost, iii) zajistit široké využití a zároveň chránit finanční stabilitu a poskytování úvěrů a iv) podporovat mezinárodní využití a zároveň zmírnit rizika pro země mimo eurozónu a Eurosystem.

Dopady upřednostňované možnosti

Na základě porovnání účinnosti, účelnosti a soudržnosti se jako nejvhodnější ukázala níže uvedená kombinace možností:

- Dát digitálnímu euru postavení zákonného platidla s povinností všech příjemců jej přijímat, avšak s odůvodněnými a přiměřenými výjimkami (možnost 1c) a dobrovolnými nebo cílenými povinnými opatřeními v oblasti distribuce (možnost 1e/f). Aby se zabránilo nadměrnému zatížení obchodníků, měly by být stanoveny maximální povinné mezní hodnoty na základě metodiky stanovené zákonodárcem a vypracované ECB (možnost 1h). V zájmu zajištění soudržnosti mezi všemi formami veřejných peněz se dále navrhuje upravit postavení hotovosti jako zákonného platidla v paralelním legislativním návrhu.
- Poskytnout vysokou úroveň ochrany soukromí pro bezkontaktní platby nízké hodnoty v režimu offline, a to zpracováním osobních údajů o totožnosti uživatelů v okamžiku otevření účtů v digitálních eurech u poskytovatelů platebních služeb, ale nezpřístupněním údajů o transakcích poskytovatelům platebních služeb, zatímco k online platbám by se přistupovalo jako k soukromým digitálním platebním prostředkům v souladu se současnými požadavky v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu (možnost 2c, 2d).
- Snížit riziko v oblasti vynechání zprostředkovatelů a finanční stability tím, že se Evropské centrální banka umožní definovat a zavést nástroje k omezení funkce digitálního eura jako uchovatele hodnoty (možnost 3b).
- Zpřístupnit digitální euro nejprve fyzickým a právnickým osobám, které mají bydliště nebo jsou usazeny v eurozóně, jakož i návštěvníkům (varianta 4c), ale případně jej později rozšířit i na členské státy mimo eurozónu a třetí země, a to na základě dohod a/nebo ujednání s Uníí a/nebo Evropskou centrální bankou s cílem zmírnit rizika pro finanční stabilitu a měnovou suverenitu Eurosystemu i zemí mimo eurozónu (možnost 4b).

Tato kombinace možností by přinesla několik výhod. Uživatelé by měli větší možnost volby a bezpečí při rozhodování o platbách, protože by při digitálních platbách mohli používat i peníze centrální banky, nejen peníze komerčních bank. Kromě toho by měli prospěch ze zachované důvěry v měnový systém, kterou digitální měnová kotva skýtá, což v konečném důsledku zároveň podporuje provádění a účinnost měnové politiky, a přispívá tak k finanční stabilitě a stabilnímu makroekonomickému prostředí. Snadno použitelné digitální euro by v digitalizované společnosti posílilo finanční začlenění. Obchodníci by rovněž měli větší možnost volby a prospěch z větší konkurence na celoevropském platebním trhu, zejména při jednání se soukromými poskytovateli plateb. Poskytovatelé platebních služeb by mohli digitální euro distribuovat svým zákazníkům, určovat poplatky a nabízet další inovativní služby založené na digitálním euru. Digitální euro by navíc podpořilo otevřenou strategickou autonomii vytvořením nového platebního systému, který by byl odolnější vůči případnému vnějšímu narušení. Digitální euro by také mohlo podpořit evropské podniky při budoucím použití pro průmysl 4.0 a web3 tím, že by jim poskytlo veřejnou alternativu pro podmíněné platby. Pokud jde o mezinárodní roli eura, digitální euro by se v první fázi zaměřilo na eurozónu, později by se však mohlo uvažovat o jeho použití mimo eurozónu, pokud budou

dostatečně omezena rizika pro finanční stabilitu a měnovou suverenitu. To by mohlo následně podpořit obchod a snížit kurzová rizika.

Náklady na realizaci této iniciativy by nesl Eurosystem, obchodníci a poskytovatelé platebních služeb. Eurosystem by musel investovat do vytvoření infrastruktury pro digitální euro (online i offline), včetně infrastruktury pro síť a vypořádání. Jednorázové náklady poskytovatelů platebních služeb by zahrnovaly přizpůsobení vstupních (front-endových) systémů (aplikace, internetové bankovníctví, bankomaty), výstupních (back-endových) systémů (včetně strany plátce i příjemce (akceptující strana) a integrace se systémy vypořádání a správy účtů) a přizpůsobení postupů v rámci boje proti praní peněz / zásady „poznej svého klienta“ a boje proti podvodům, účetních postupů a dalších obchodních postupů. Obchodníci by museli uhradit náklady na to, aby jejich terminály byly schopny přijímat platby v digitálních eurech. Z důvodu proporcionality předpokládá upřednostňovaná varianta výjimky z povinného přijímání pro některé kategorie příjemců plateb za předpokladu, že obchodníci a nevládní organizace přijímající soukromé elektronické platební prostředky budou muset zároveň přijímat platby v digitálních eurech. Pro spotřebitele mohou také vzniknout určité náklady na učení, podobně jako náklady na učení spojené s internetovým bankovníctvím nebo novými aplikacemi.

Iniciativa by rovněž vedla k určitým provozním (opakovaným) nákladům. Očekává se, že Eurosystemu vzniknou náklady spojené např. s provozem systému digitálního eura, propagací této iniciativy, vzděláváním spotřebitelů a obchodníků, poskytováním zákaznické podpory a provozem IT infrastruktury. Poskytovatelé platebních služeb by museli nést náklady na provoz, jako je související podpora zákazníků, kontroly v rámci boje proti praní peněz, financování terorismu a podvodům a řízení transakcí. Mohou být ovlivněny i jejich příjmy z poplatků a úroků. Obchodníci by museli hradit transakční poplatky a roční poplatky za údržbu a licence svých terminálů v prodejních místech. Lze však předpokládat, že tyto náklady nebudou převyšovat poplatky/náklady u stávajících platebních prostředků (většinou hotovost a debetní karty), které by digitální euro nahradilo. Lidé by mohli využívat služby v digitálních eurech pro „základní použití“ bezplatně a za další služby by mohli platit transakční poplatky, které by měly být srovnatelné s náklady na stávající platební prostředky. Zvláštní pozornost bude v právních předpisech věnována tomu, aby poplatky vybírané od obchodníků byly přiměřené.

Platby v digitálních eurech budou čelit podobným kybernetickým, IT a dalším provozním rizikům jako stávající platební systémy. Kromě toho může Eurosystem jako emitent digitálního eura čelit zvýšeným kybernetickým a provozním rizikům. Otázky týkající se kybernetické bezpečnosti jsou řešeny stávajícími a budoucími právními předpisy, kterými by se řídily i platby v digitálních eurech. Patří sem i požadavky směrnice PSD2, aktu o digitální provozní odolnosti¹, které by se na poskytovatele platebních služeb vztahovaly, a zákona o

¹ Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o digitální provozní odolnosti finančního sektoru a o změně nařízení (ES) č. 1060/2009, (EU) č. 648/2012, (EU) č. 600/2014 a (EU) č. 909/2014, [EUR-Lex – 52020PC0595 – CS – EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/lex/LexUriService.do?uri=CELEX:52020PC0595:CS-EUR-Lex).

kybernetické odolnosti. Kromě toho se očekává, že Eurosystem bude podléhat novému nařízení o kybernetické bezpečnosti, které v březnu 2022 navrhla Komise².

Celkově dochází toto posouzení k závěru, že dlouhodobé přínosy dobře navrženého digitálního eura s vhodnými ochrannými opatřeními převažují nad jeho náklady. Navíc náklady vyplývající z nečinnosti mohou být potenciálně velmi vysoké.

² Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se stanoví opatření k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v orgánech, institucích a jiných subjektech Unie, https://commission.europa.eu/publications/proposal-cybersecurity-regulation_en.